

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educatió Ambiental i Canvi Climàtic

INSTRUCCIONS PER COL·LOCAR CAIXES PERQUÈ S'HI REFUGIÏN RATAPINYADES

Totes les espècies espanyoles de ratapinyades són animals que s'alimenten d'insectes i, per tant, es troben estretament relacionades amb el control de les plagues forestals. Romanyk & Cadahia, en el llibre *Plagas de insectos en las masas forestales españolas*, afirmen que un sol individu pot capturar, durant els vols crepusculars i nocturns, prop de 500 preses per hora, dada que mostra la importància de les rapinyaires com a predadores d'insectes.

Els quiròpters necessiten refugis on passar les hores de llum, en penombra o a la foscor, i amb un cert grau d'humitat que eviti la dessecació de la membrana vital per a les ratapinyades (Romanyk & Cadahia, 1998).

La manca de refugis arborícoles adequats per als quiròpters de caràcter forestal (Garcia, 2008), juntament amb la seva capacitat predadora d'insectes, són raons suficients per potenciar-ne la presència als nostres boscs.

- Cal que les caixes siguin d'un material de gran durabilitat a la intempèrie i capacitat aïllant. En cas de ser de fusta, serà necessari que estigui tractada contra fongs i perforadors.
- Es recomana la instal·lació de les caixes en grups de 3 a 5; la separació entre aquests grups de caixes hauria de ser de 500 a 1.000 m.
- La col·locació s'ha de fer preferentment abans de l'època de cria, que es produeix durant els mesos d'abril i de maig.
- S'han de col·locar als troncs dels arbres, on han de quedar fixades i immòbils perquè, en cas contrari, els quiròpters no s'hi instal·laran.
- S'han d'ubicar preferentment en aquelles àrees del bosc amb més presència d'activitats de quiròpters, com poden ser llocs de pas o àrees d'alimentació. En la mesura que sigui possible, s'han de situar en passadissos (camins forestals, per exemple) o àrees obertes del bosc, per tal que els quiròpters puguin detectar fàcilment les caixes.

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educatió Ambiental i Canvi Climàtic

- L'alçada a què se situa la caixa no en condiona la funcionalitat; això no obstant, alguns autors recomanen penjar-les suficientment elevades per evitar actes de vandalisme.
- L'orientació de les caixes tampoc no afecta els quiròpters a l'hora d'ocupar-les; cal evitar orientar-les cap a les zones de més insolació.
- Es recomana revisar les caixes refugi un cop a l'any, com a mínim, per tal de reparar-les o substituir-les en cas que es trobin deteriorades. Si la caixa està ocupada per quiròpters, se n'anul·larà la revisió fins que quedi desocupada; en cap cas no s'han de destorbar els animals.

Informació extreta de:

DE PAZ, O.; DE LUCAS, J.; ARIAS, J. L. 2000. "Cajas refugio para quirópteros y estudio de la población de murciélago orejado dorado (*Plecotus austriacus* Linneo, 1758) en un área forestal de la provincia de Guadalajara". *Ecología*, 14: 295-268.

GARCIA, D. 2008. *Instalación y revisión de cajas-refugio para quirópteros en los pinares de Eivissa y Mallorca, como medida de control de la procesionaria del pino (Thaumetopea pityocampa) 2008*. Informe inèdit. Servei de Sanitat Forestal. Conselleria de Medi Ambient. Govern de les Illes Balears.

ROMANYK, N.; CADAHIA, D. 1998. *Plagas de insectos en las masas forestales españolas*. Tercera edición. Edita O. A Parques Nacionales. Ministerio de Medio Ambiente. Madrid.

Volem agrair la col·laboració de David Garcia, expert en quiròpters.

Per a més informació:

- PIA (Punt d'Informació Ambiental): 900 15 16 17
- Pàgina web del Servei de Sanitat Forestal: <http://sanitatforestal.caib.es>

Servei de Sanitat Forestal, febrer de 2012